

HIV in Europe
Working Together for Optimal
Testing and Earlier Care

„TESTIRAJ SE NA HIV JER JE VAŽNO DA ZNAŠ!”

U okviru Evropske nedelje testiranja na HIV i hepatitis u **Zavodu za javno zdravlje Pirot** će se u periodu **od 17.11. do 29.12.2017.** u Centru za kontrolu i prevenciju bolesti, realizovati akcija **dobrovoljnog, poverljivog ili anonimnog i besplatnog savetovanja i testiranja na HIV (DPST).**

Testiranje na HIV je poverljivo, anonimno i besplatno i nije potreban uput od lekara. Testiranje na HIV je jednostavno, nije bolno i ne oduzima mnogo vremena, a rezultati se dobijaju brzo. Jedino testiranjem uzorka krvi na HIV se može utvrditi da li je osoba inficirana HIV-om.

Preporučuje se ponovno testiranje makar jednom godišnje osobama iz populacija pod povećanim rizikom, kao i HIV negativnim osobama čiji je seksualni partner HIV pozitivan, dok bi osobe sa rizičnim ponašanjem trebalo posavetovati da se retestiraju na HIV i češće.

Ova akcija se sprovodi u organizaciji i saradnji sa Institutom za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut” i udruženjem Asocijacija Duga.

Cilj ove inicijative je da se kroz komunikaciju o dobitima testiranja na HIV i virusne hepatitis B i C omogući da veći broj osoba sazna svoj HIV, HBV i HCV status u što ranijem stadijumu infekcije. Pod ovogodišnjim sloganom „**Testiraj! Leči! Spreči!**” biće organizovane udružene akcije zdravstvenog i civilnog sektora. Cilj akcije je podizanje svesti kod što većeg broja ljudi o rizicima za inficiranje i dobiti testiranja, kao i razumevanja da postoji uspešno lečenje, te da **zato treba znati što ranije svoj HIV i/ili hepatitis status.**

Nedelja testiranja koja prethodi Svetskom AIDS danu, 1. decembru, ima za cilj da:

- Ohrabri osobe koje su bilo kada bile izložene nekom riziku da se testiraju

- Podstakne zdravstvene radnike da ponude testiranje na HIV kao deo rutinske prakse u određenim sredinama
- Podrži i ujedini organizacije civilnog društva da povećaju obim testiranja na HIV i da razmene primere dobre prakse među zemaljama
- Podigne svest kod većeg broja kreatora politika o socijalno-ekonomskoj dobrobiti inicijative testiranja na HIV i kako da se evaluiraju prakse testiranja na HIV.

HIV je i dalje veliki problem za javno zdravlje. Neprihvatljiva je činjenica da **u Evropi od procenjenih 1,2 miliona osoba inficiranih HIV-om najmanje 25% osoba ne zna da je inficirano HIV-om, a da se čak polovina onih koji su inficirani HIV-om dijagnostikuje u trenutku kada im je imunološki sistem već značajno narušen**, što uslovljava brojne zdravstvene komplikacije i lošiji odgovor na terapiju.

Evropski vodič za testiranje na HIV preporučuje da **dobrovoljno, poverljivo i besplatno testiranje na HIV** treba da bude dostupno na različitim mestima pružanja usluga.

Rešavanje epidemije HIV/AIDS-a u Evropi zavisi u mnogome od prepreka za testiranje na HIV među osobama iz grupa stanovništva koje su pod povećanim rizikom i većeg angažovanja zdravstvenih radnika u oblasti savetovanja i testiranja na HIV, odnosno u predlaganju testiranja osobama pod povećanim rizikom, kao i osobama sa dijagnostikovanim bolestima i stanjima koja ukazuju na imunološki deficit koji može biti uzrokovan i HIV-om.

U cilju dostizanja UNAIDS-ovog cilja u oblasti tretmana – da 90% osoba inficiranih HIV-om bude dijagnostikovano, da 90% dijagnostikovanih osoba bude na lečenju i da 90% osoba inficiranih HIV-om na lečenju ima nedetektibilnu količinu virusa u krvi do 2020. godine, neophodno je povećati broj osoba koje znaju svoj HIV pozitivan status, što je prvi korak ka lečenju koje daje odlične rezultate.

Nekoliko studija je demonstriralo ozbiljne posledice kasno dijagnostikovane HIV infekcije po zdravlje pojedinca, u smislu brojnih zdravstvenih problema i prerane smrti. **Napredak u razvoju terapije tokom prethodnih 30 godina preobratio je dijagnozu HIV infekcije od osude na smrt u podnošljivo hronično medicinsko stanje. Većina osoba inficiranih HIV-om sada može da ima dug i kvalitetan život ukoliko im se HIV infekcija rano dijagnostikuje i koriste redovno propisanu antiretrovirusnu terapiju.**

Aktivnosti u Republici Srbiji

U sklopu ovogodišnje Evropske nedelje testiranja pod nacionalnim sloganom **„TESTIRAJ SE NA HIV JER JE VAŽNO DA ZNAŠ!”** Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut” u saradnji sa mrežom instituta i zavoda za javno zdravlje, zavodima za zaštitu zdravlja studenata, studentskim centrima i udruženjima aktivnim na polju prevencije HIV/AIDS i zaštite osoba koje žive sa HIV-om, i uz podršku Ministarstva zdravlja i farmaceutske kuće *GlaxoSmithKline*, organizuje i koordinira akciju **dobrovoljnog, poverljivog ili anonimnog i besplatnog savetovanja i testiranja na HIV (DPST)** za sve zainteresovane studente u studentskim domovima, na pojedinim fakultetima i visokim školama, kao i u studentskim poliklinikama. Akcija će se realizovati od 20. do 30. novembra 2017. godine u Novom Sadu, Kragujevcu, Nišu, Leskovcu, Užicu, Kraljevu, Čačku i u Kosovskoj Mitrovici.

Akcije DPST će se u periodu 17–28. novembra realizovati i u mobilnim medicinskim jedinicama na gradskim trgovima za sve zainteresovane građane i građanke, kao i za osobe iz posebno

vulnerabilnih populacija koje su imale neki rizik za sticanje HIV infekcije u Novom Sadu, Pančevu, Bačkoj Palanci, Kuli, Bečeju, Vrbasu, Nišu, Jagodini, Valjevu, Vranju i u Raškoj, zatim u domovima zdravlja u Požarevcu i Kostolcu, dok će testiranje u noćnim satima biti dostupno u Zavodu za javno zdravlje Subotica.

U Beogradu će se u organizaciji Zavoda za zaštitu zdravlja studenata Beograd u saradnji sa Institutom za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut”, Gradskim zavodom za javno zdravlje Beograd, udruženjem Asocijacija Duga i udruženjem studenata medicine, a uz podršku Sekretarijata za zdravstvo Grada Beograda, Ministarstva zdravlja i farmaceutske kuće *GlaxoSmithKline*, realizovati akcija DPST za sve zainteresovane građane i građanke u vidljivo oslikanom i brendiranom tramvaju, koji će biti prilagođen ovoj akciji, a koji će saobraćati na liniji 2 u vremenu od 17 do 22 časa od 20. do 24. novembra.

Iako je HIV prisutan u našoj zemlji više od 30 godina, procenjuje se da još uvek oko 1000 osoba ne zna da je inficirano HIV-om. Kod više od polovine osoba koje znaju svoj HIV status, HIV infekcija se dijagnostikuje kasno, tj. kada je imunološki sistem već značajno narušen, čak i kada nemaju znake i simptome bolesti i kada je rizik od obolevanja i umiranja od AIDS-a (sindroma stečenog imunološkog deficita) značajno veći. Što se ranije dijagnostikuje HIV infekcija i započne lečenje veće su šanse za dug i kvalitetan život.

Riziku od HIV infekcije izložena je većina ljudi, ali podaci ukazuju da su u **povećanom riziku osobe koje imaju analne seksualne odnose bez kondoma i narkomani ,osobe koje ne koriste sterilan pribor za injektiranje (ubrizgavanje) psihoaktivnih supstanci**. S obzirom na izuzetno visoke rizike za prenos HIV-a, ove osobe svakako treba redovno da se testiraju na HIV.

Testiranje na HIV je danas deo odgovornog ponašanja, jer se dijagnostikovanjem HIV infekcije i lečenjem smanjuje mogućnost daljeg prenošenja HIV-a na druge osobe, uključujući i prenos HIV-a sa majke na dete.

Svuda u svetu, kao i kod nas, strah od stigmatizacije i/ili diskriminacije povezane sa HIV-om, nedovoljno znanja, prisutne predrasude, nedovoljna dostupnost besplatnog testiranja na HIV praćenog savetovanjem u zdravstvenom sistemu, samo su neke od prepoznatih barijera sa kojima se susreću osobe sa rizičnim ponašanjem iz posebno vulnerabilnih grupa stanovništva, a koje bi imale najviše koristi od blagovremenog dijagnostikovanja HIV infekcije.

Centar za kontrolu i prevenciju bolesti

ZZJZ PIROT